

## gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrť leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrť leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 25. aprila 1902.

Politični oddelek.

Novo grupiranje strank?

V parlamentu so se pokazali pojavi, iz katerih se je začelo sklepati, da se seveda še prav na tihem pripravlja nekako novo grupiranje strank. Neki poljski član gospodarske zbornice je tudi že preciziral svoje mnenje v tem oziru ali to mnenje se nam vsaj za sedaj zdi še jako fantastično in silno daleč od uresničenja.

Istina pa je, da so se zgodile stvari, vsled katerih se je razmerje moči premenilo.

Po glasovanju zastran celjskih razredov je nemška ljudska stranka mobilizirala svoje čete za vojno zoper vlado. Ako je sploh računala, da jej bodo sledile vse druge nemške stranke po ti poti, potem je računala slabo. Nemško-liberalne veleposestnike, nemške naprednjake in takozvane krščanske socialiste kar nič ne mika, ravnati se po zaporedih graškega nemškonacionalnega konventa in odklonili so povabilo nemške ljudske stranke, slediti jej na pot opozicije.

Nemška ljudska stranka je iz tega izvajala posledice in izstopila je iz skupne nemške organizacije, v kateri so bile doslej, izvzemši samo Schönererjance in katoliško stranko, združene vse druge nemške stranke. V tej konferenci klubovih načelnikov so imele nemške stranke organizacijo, ki je imela velik vpliv, saj je bila to največja parlamentarna organizacija. Potom te konference klubovih načelnikov se je urejevalo skupno postopanje nemških strank in so te stranke kot kompatna celota se pogajale z vlado.

S tem, da je nemška ljudska stranka izstopila iz te konference, je razbila to skupno organizacijo. Do zadnjih dni se je mislilo, da to ne bo dosti vplivalo

na parlamentarne odnošaje in da se nemške stranke že zopet najdejo pod jedno streho. Toda temu ni tako.

Prav te dni se je na nekem shodu pokazalo, da organizacije, ki bi združevala vse nemške stranke, ne bo možno tako hitro zopet ustvariti. Dunajski krščanski socialci, ki so doslej zvesto stali na strani drugih nemških strank in se dali voditi po konferenci klubovih načelnikov, nečejo ničesar več slišati o obnovitvi te „Gemeinbürgschaft“. Menda so se korenito naveličali, biti samo orodje za namene družih strank in menda so se tudi naveličali prikrite vojne, ki so jo proti njim vodili njihovi zavezniki. Na omenjenem shodu je dr. Lueger brez ovinkov povedal, da so krščanski socialci veseli, da se je razbila skupna organizacija in povedal je, da si hočejo krščanski socialci ohraniti proste roke ter da se v tako organizacijo ne dajo več upreči.

Nemški „Gemeinbürgschaft“, ki jo je reprezentirala konfenca klubovih načelnikov, je torej odzvonilo. Najbolj bo po njej žalovala vlada. Ministrski predsednik Körber je pač razbil prejšnjo desnico, ali konferenco nemških klubovih načelnikov je skrbno varoval, ne le ker je v njej imel najboljšo zaslombo, nego tudi za to, ker je po njem mogel krotiti zlasti nemške nacionalce.

Toda proces drobljanja nemških strank s tem še ni dognan.

V nemški ljudski stranki sta dve smeri; jedna, zmernejša frakcija, bi se rada čim bližje držala nemških veleposestnikov in krščanskih socialistov, druga frakcija je radikalna in zastopa v tej stranki vse nemške ideje. Radikalna frakcija zadobiva v stranki čedalje več vpliva, to svedoči izvolitev dr. Lemischa v predsedstvo kluba, in čuje se prav pogostoma, da pride slej ali prej zanesljivo do ločitve.

V tem, ko se nemški ljudski stranki razpad še-le prorokuje, se je pri Vsenemcih že tako razvil, da bo ta stranka kmalu zdrobljena.

V očigled temu procesu v nemških strankah, je samo naravno, da se je pojavilo mnenje, da pride do novega grupiranja strank. Nekateri glavni pogoji za to so pač dani in ker si mora dr. Körber na vsak način zagotoviti zanesljivo večino za negotbo itd. je jako verjetno, da bo skušal tako novo grupiranje tudi ustvariti.

Na Dunaju, 22. aprila 1902.

J. C.

### Umor ruskega ministra.

Te dni je ruski bivši dijak Kijevskega vseučilišča Mališev, ki ga je povodom zadnjih nemirov zadela občutna kazen, petkrat ustrelil na ruskega notranjega ministra Sipjagina. Dve rani sta bili smrtni. Morilec je hotel ministru izročiti neko prošnjo in porabil to priliko za navidezno maščevanje. Morilec je bil v uniformi ruskega adjutanta.

Ministrski svet je sklenil predlagati carju, naj se vsi dijaki odstranijo iz Petrograda. Dijaki imajo taje odbor, kateremu so se razni dijaki prostovoljno ponudili, da izvrše atentate. V carjevi palači je posebna komisija pregledala vse prostore, celo kleti, a ni našla nič sumljivega. Napad na Sipjagina se je že dolgo pripravljal. Dobil je pred tedni brzojavko: „Na svidenje“. Pod brzojavko je bilo podpisano ime nedavno umorjenega ministra Bogoljepowa.

Vest o atentatu na ministra notranjih stvari je povzročila velik strah. Napadalec je kaznovani dijak kiewske univerze. Car je zelo preplašen. Murawiew je bil pozvan, naj sprejme notranje ministrstvo, a je odklonil, ker se boji atentata.

Sipjagin je bil rojen leta 1853. v moskovskem okraju, pravoslavne študije je dovršil v Petrogradu, ter potem takoj vstopil v notranje ministrstvo, ki mu je tedaj načeloval general Timašev. Sipjagin je pričel takoj z liberalnimi reformami. Pri vsem svojem delovanju je Sipjagin pokazal, da hoče biti pravičen in naklonjen kmetskemu prebivalstvu. Po umoru carja Aleksandra II. je bil pozvan v komisijo, ki je obsojila politiške zločince, kjer se je pokazal odločnega nasprotnika nihilistiškega gibanja. Posebno priljubljen je bil Sipjagin carju Aleksandru III. Leta 1886. so ga poslali za podguvernerja v Sarkov, leta 1888. je postal guverner Kurlanda. Tedaj se je pokazal odločnega nasprotnika mnogim nemškim težnjam. Ravno vsled tega je bil Nemcem vedno na potu. Pozneje je prišel v Moskvo, a je ostal tam le dve leti; leta 1894. je bil namreč že zopet v notranjem ministrstvu kot ministrov namestnik. Nekaj časa je bil Sipjagin šef carjeve pisarne za reševanje raznih prošenj in si je kot tak pridobil naklonjenost vse Rusije.

Po Aleksandrovi smrti je postal guverner Volhinije. Dne 1. novembra l. 1899. je pa kot naslednik Goremykina postal notranji minister ter kmalu prišel v konflikt z dijaštvom. Pravijo, da je on vzrok vseh

grozovitosti, ki so se pojavljale lansko leto v raznih ruskih vseučiliških mestih. V koliko je mož prestopil pri teh nemirih mejo obzirnosti, se sicer ne da soditi, sme se pa trditi, da toliko gotovo ne, kolikor dijaštvo samo. Pač pa je nasprotno znano, da se je Sipjagin ravno vsled tega največkrat zameril carju, ker ni kazal take brezobzirnosti, kot so morda želeli gotovi elementi. Sodi se torej v vseh treznejših listih, da revolucijarna roka ni zadela prave osebe.

Pogreb umorjenega ministra se je vršil predzadnji četrtek. Pogreba so se udeležili car, veliki, knezovi in ministri. Car z velikimi knezovi je nosil ministrovo truplo do voza. Pokopali so ga na pokopališču Aleksandra Nevskega.

### Politični pregled.

**Notranji položaj.** — Mej dunajsko in mej ogrsko vlado so se pri zadnjih konferencah v Budimpešti pojavile take difference glede negotbe in glede skupnega carinskega tarifa, da se v obče sodi, da pride do dvoboja, seveda le političnega, mej Szellom in Körberjem. Slednji stoji na stališču, da se pri carinskem tarifu ne smejo upoštevati samo agrarične koristi Ogrske, ampak tudi industrijalne koristi Cislitvanske. Vrh tega pa zahteva, da se naj razmerje mej Cislitvansko in mej Ogrsko trajno uredi, da bo konec vednim krizam. Splošno mnenje je, da se ne bo dalo to nasprotje iz lepa poravnati in da nastane ali na Dunaju ali v Pešti ministrska kriza.

**Državni zbor.** — Nasprotje mej vlado in nemškimi nacijonalci je že poravnano. Nacijonalci so se z vlado „zglili“ na ta način, da jim je vlada zagotovila izpolnitev raznih njihovih postulatov. Vsled tega so nacijonalci odnehali od svoje „opozicije“ in se sedaj nadaljuje razprava o proračunu finančnega ministrstva. Pri tem je v zadevi potresnega posojila govoril tudi poslanec dr. Tavčar. Zanimiva je bila razprava o posojilu 16 milijonov kron mestu Praga. Ta postavka je bila vzlic odporu nemških strank sprejeta z veliko večino.

**Ogrska.** — Ogrski trgovinski minister Horanszky je v soboto 19. t. m. umrl. Bil je še le pred šestimi tedni imenovan ministrom. Kakor smo poročali, nastal je zaradi njegovega imenovanja razpor mej ministrskim predsednikom Szellom in domobranskim ministrom Fejerváryjem, ker se je poslednji izjavil, da s Horanszkom ne mara sedeti v kabinetu a je njegovo imenovanje Szell venderle omogočil brez vednosti Fejerváryjeve, vsled česar je poslednji podal ostavko, a je cesar ni sprejel.

**Rusija.** — Ruskega ministra notranjih del je te dni ustrelil neki dijak Malyšev. Morilec se je udeležil velikih dijaških revolt, ki so se lansko leto primerile v Kijevu. Takrat je bil Malyšev radi tega iztiran iz vseučilišča in poslan v vojake, pozneje pa pomiloščen. Ko je Malyšev ustrelil na ministra, je ta vskliknil: Zakaj me more? Jaz se ne zavedam, da bi bil komu kaj žalega storil. Ko so napadalca prijeli, je ranil še nekega slugo. Pred napadom je rekel ministru: „Tvoja ura je prišla!“ Na to je ustrelil petkrat na ministra in ga dvakrat smrtno ranil, ko so Malyševnega aretirali je rekel: „Metode, katere ž te je bil Mac Kinley, sem se z uspehom poslužil.“ Morilec je bil poročen s kneginjo Wjodecki. Pogreb umorjenega ministra se je vršil v četrtek 17. t. m. Krsto z mrtvim ministrom je nesel do voza sam car z Velikimi knezi. Morilec se je baje jedno uro po napadu v ječi zastrupil. O umoru pravijo, da ima politično ozadje, ker morilec ni imel nobenega osebnega vzroka, da se maščeje nad